

PROVINCIE ANTWERPEN



DE GOUVERNEUR

INFORMATIEBROCHURE  
BURGEMEESTERS  
2019-2024



## Inhoudstafel

1.	De gouverneur als zeer toegankelijk aanspreekpunt voor steden/gemeenten	6
	Waarvoor kan u als burgemeester bij de gouverneur terecht?	6
2.	Uw gemeente in relatie tot andere gemeenten en overheden: de coördinerende opdracht van de gouverneur.	12
	Samen problemen oplossen en/of opportuniteiten grijpen	
	A. Wat houdt de coördinatieopdracht in?	13
	B. De coördinatieopdracht in onze provincie	13
	C. Faciliterende hernieuwbare energieprojecten	15
	D. Integraal waterbeleid	16
3.	De beleids- en beheerscyclus (BBC): een handig beleidsinstrument voor mijn stad of gemeente	20
4.	Fusies	22
	A. Algemeen	22
	B. Rol van de gouverneur	25
5.	Het verscherpt toezicht op basis van audit door audit Vlaanderen	26
	A. Algemene inleiding	26
	B. Audits bij lokale besturen	28
	C. Studiedagen	30
6.	Mijn rol bij het voorkomen en bestrijden van incidenten, rampen, overlast én criminele fenomenen	31
	A. Een goed voorbereid burgemeester maakt het verschil	31
	B. Optimale organisatie van politie en de hulpdiensten	37
	C. Lokale overheid en bevolking: partners in de strijd voor meer veiligheid, inbraakveiliger woningen,...	42
	a. ANPR - Het automatische nummerplatherkenningssysteem	43
	b. De Lokale Integrale Veiligheidscel	44
	c. Bestuurlijke aanpak door de lokale overheid (ARIEC)	46
7.	De rol van de burgemeester in Preventie en Samenwerking	59
	A. De strijd tegen woninginbraken	59
	B. Burenbemiddeling	64
	C. Handhavingsweek zwerfvuil	65
8.	Verkeersveiligheid	66
	A. WODCA	66
	B. ZERO	67
9.	Belangrijke uitdagingen en opportuniteiten voor uw stad/gemeente	70
	A. Woonwagenbewoners en doortrekkers	70
	B. Orgaandonatie	73
	C. Gezondheid en eerste hulp bij hartfalen	74
	D. Duidelijke huisnummers, ook in uw stad/gemeente	75
	E. Wist-je-datjes	75
10.	Uitgeleide	76

In een sterk en snel veranderende wereld met relatief veel onzekerheid verwachten mensen heel veel van hun bestuur en in het bijzonder van 'hun' burgemeester. Bovendien zijn mensen beter opgeleid en kritischer en beschikken ze over een waaier aan mogelijkheden om altijd en overal voorstellen te doen, hun mening te geven en/of al dan niet anoniem striemende kritiek te uiten én met de rest van de wereld te delen.

Als burgemeester wordt u geacht het soms erg lokale en particuliere te kennen en tegelijk oog te hebben voor de samenhang, de mogelijkheden en beperkingen, én het grotere geheel. Dat veronderstelt heel wat: actief luisteren naar uw inwoners, naar verenigingen, ambtenaren, de gemeenteraad en het college, creatief zoeken naar synergie en breed gedragen, innovatieve en duurzame oplossingen voor steeds weer nieuwe uitdagingen in een budgettair krappe tijd. Als burgemeester bent u bovenal altijd en overal de verbindende schakel: tussen administratie en beleid, tussen uw stad of gemeente en de provincie, Vlaanderen, België, Europa en zelfs... de wereld. Tussen de eigen stad of gemeente en de buurgemeenten. Tussen wijken, tussen mensen.

Kortom, burgemeester zijn is een mooi, veelzijdig maar ook veeleisend ambt. In dit boekje vindt u alvast enkele aandachtspunten en tips. Het gaat om opdrachten of taken die u als burgemeester vervult, over opportuniteiten en kansen voor uw stad of gemeente, over mijn taken als gouverneur en hoe ik u en uw stad of gemeente kan en graag wil

ondersteunen. De informatie is beknopt, met telkens een verwijzing naar verdere, meer uitgebreide informatie en contactpersonen. Ik kijk uit naar een uitmuntende verstandhouding en constructieve samenwerking met u en met uw gemeente.

Het vertrouwen van en de goede samenwerking in optimaal partnerschap met de 69 gemeenten die onze provincie rijk is, zijn immers de belangrijkste voorwaarden om verder uit te groeien tot een welvarende, creatieve, duurzame, open en ambitieuze regio of provincie.

Als burgemeester van uw stad of gemeente kan u, heel dichtbij en met de mensen, het verschil maken. Daar wens ik u veel succes en vooral ook veel plezier mee!

## Cathy Berx

Gouverneur

---

Cathy Berx - Gouverneur  
Koningin Elisabethlei 22  
2018 Antwerpen  
cathy.berx@provincieantwerpen.be  
kabinet.gouverneur@provincieantwerpen.be  
T 03 240 50 60 | GSM 0486 58 41 47  
[www.cathyberx.be](http://www.cathyberx.be)  
[www.provincieantwerpen.be](http://www.provincieantwerpen.be)

## 1. De gouverneur als zeer toegankelijk aanspreekpunt voor steden/gemeenten

### Waarvoor kan u als burgemeester bij de gouverneur terecht?

Een gouverneur vertegenwoordigt zowel de provinciale, gewestelijke (Vlaamse) of federale (Belgische) overheid in de provincie Antwerpen. Gouverneurs zijn als het ware de schakel tussen het federale, Vlaamse, provinciale en lokale niveau. Ik ondersteun de gemeenten, en tracht moeilijke besluitvormingsprocessen soepel(er) te laten verlopen. Zo zal ik blijven waken over synergiën, een goede samenwerking en een correcte verdeling van lusten en lasten van elke regio, alle steden en gemeenten in onze provincie. In de luwte en in alle neutraliteit ondersteunen, versterken, (doen) samenwerken, afstemmen, coördineren en samen resultaten boeken... zijn mijn belangrijkste drijfveren.

Na uw benoeming door de minister van Binnenlandse Aangelegenheden legt u in mijn handen de eed als burgemeester af. Vanaf nu staat u aan het hoofd van uw stad of gemeente.

Lokale besturen kunnen steeds een beroep doen op de gouverneur en op het provinciebestuur.

Als **commissaris van de federale regering** oefent de gouverneur vooral taken uit op het gebied van ordehandhaving, veiligheid en het voorkomen – en in voorkomend geval- beheren van een noodsituatie of crisis. Gouverneurs zijn ook betrokken bij de selectie en/of evaluatie van de korpschefs van politie resp. de commandanten van de hulpverleningszones. Zij zitten het provinciaal veiligheidsoverleg (politiezone veiligheid) en de veiligheidscel (civiele veiligheid) voor. Ze kunnen ‘in vredetijd’ mensen, actief in de private sector (gezondheidszorg, Seveso-bedrijven), ‘opvorderen’ wanneer hun inzet omwille van de openbare veiligheid en gezondheid noodzakelijk is. Gouverneurs voeren ook de wapenwetgeving uit, en hebben een aantal verantwoordelijkheden m.b.t. de gevangenen op het grondgebied van de provincie. Als commissaris van de federale regering nemen ze ook een aantal protocollaire verantwoordelijkheden op wanneer Hunne Majesteiten de Koning en de Koningin een bezoek brengen in of aan een gemeente gelegen in de provincie Antwerpen.

Als **commissaris van de Vlaamse regering** oefenen gouverneurs namens de Vlaamse Regering en overeenkomstig de instructies daarvan, het **bestuurlijk toezicht** uit op de gemeenten en OCMW's. Lokale beslissingen die in strijd zijn met de wetten, decreten en/of besluiten van de federale of Vlaamse

Regering en/of met het algemeen belang (hoger dan het louter gemeentelijk belang), kunnen en moeten gouverneurs in principe vernietigen. Ik kies bewust voor een coachend toezicht. Zo nemen medewerkers van ABB of ikzelf zo veel als mogelijk vooraf contact op met u alvorens tot een vernietiging over te gaan. In de mate van het mogelijke bespreken we alternatieven. Desgewenst zullen we **uw gemeente proactief begeleiden** zodat u uw gemeentelijke ambities maximaal en binnen de contouren van het recht kan realiseren.

Wordt u geconfronteerd met een weerbarstig probleem en/of een moeizame besluitvorming dat/die moeilijk oplosbaar is en/of verwacht u een dergelijk probleem en/of **gebrek aan medewerking en/of eventuele tegenstand van hogere overheden** of dreigt een geschil met een buurgemeente, dan kan u een beroep doen op mij, mijn kabinet, het Agentschap Binnenlands Bestuur en/of in vele gevallen op de provincie. Mocht niet meteen duidelijk zijn bij wie u best terecht kan, dan zullen we u ook daarin begeleiden. Via overleg en coördinatie zoeken we samen een oplossing, bemiddelen we bij conflicten, helpen we zoeken naar synergiën.

Ook **klachten van burgers** worden door het Agentschap Binnenlands Bestuur en mezelf behandeld als toezichthouder. Burgers, lokale mandatarissen en/of ambtenaren die het niet eens zijn met een beslissing van hun lokaal bestuur, kunnen een klacht indienen bij de gouverneur.



Vanaf 1 januari 2019 moeten klachten bij de toezichthoudende overheid via één uniek adres worden ingediend, zowel digitaal als op papier. Klacht indienen bij de toezichthoudende overheid kan via het digitaal klachtenformulier dat te vinden is op de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Eenieder kan ook schriftelijk klacht indienen via een beveiligde zending of door afgifte tegen ontvangstbewijs bij de toezichthoudende overheid, p/a Agentschap Binnenlands Bestuur, VAC Herman Teirlinck Brussel, Thurn & Taxis-site, Havenlaan 88, bus 70, 1000 Brussel. Klachten worden zo snel en accuraat mogelijk beantwoord. Voor elke klacht wordt steeds ook de mening van het bestuur gevraagd. Elk verhaal heeft doorgaans immers twee kanten. Zo mogelijk tracht ik te bemiddelen.

Als **voorzitter van de deputatie** is de gouverneur ook orgaan van het provinciebestuur. Ook in die hoedanigheid probeer ik, samen met de deputatie, de gemeenten te ondersteunen in de realisatie van hun ambities. Meer concreet trachten we bij te dragen tot een goede verstandhouding, samenwerking, goede coördinatie en afstemming tussen de verschillende steden en gemeenten die onze provincie rijk is. Voor dit alles worden we deskundig bijgestaan door de Vlaamse administratie via het Agentschap Binnenlands Bestuur in het Vlaams Administratief Centrum Anna Bijns (zie <https://www.lokaalbestuur.vlaanderen.be/>), de provinciale administratie én de federale medewerkers.

Om de gemeenten én hun besturen door en door te leren kennen, zullen de deputatie en ikzelf een nieuwe ronde werkbezoeken aan de steden en gemeenten van de provincie Antwerpen organiseren. Tijdens deze **werkbezoeken** kan u uw lokale projecten en beleidsinitiatieven voorstellen en toelichten. Zo krijgen we een goed inzicht in de ambities van de steden en gemeenten, de noodzakelijke randvoorwaarden om ze te realiseren en/of de moeilijkheden waarmee de steden en gemeenten worden geconfronteerd om hun plannen te concretiseren. Deze bezoeken zijn de vruchtbare verderzetting van een intensieve en constructieve samenwerking.

Om de 6 maanden organiseer ik een **breed overleg met de 69 burgemeesters**.

- De optimale werking van brandweer- en politiezones met oog voor opleiding en vorming, selectie en evaluatie én de afronding van de complexe brandweershervorming;
- De hervorming van de Dringende Geneeskundige Hulp (DGH) en de implementatie ervan;
- De gezamenlijke strijd tegen inbraken en diefstallen in woningen;
- De doorgedreven inzet op verkeersveiligheid;
- Goede inzet van ANPR en de inpassing in het federale netwerk van slimme camera's;
- State-of-the-artcrisisbeheer;

- Bestuurlijke handhaving in de strijd tegen (georganiseerde) criminaliteit;
- Het voorkomen en de aanpak van wateroverlast c.q. extreme droogte;
- Winterplannen en het beheer van de zoutvoorraad;
- Hernieuwbare energie;
- De voortschrijdende digitalisering en ontwikkeling van slimme steden en gemeenten; ...

Het zijn maar enkele thema's die daarbij aan bod komen.

---

Meer info:

Cathy Berx - Gouverneur

[cathy.berx@provincieantwerpen.be](mailto:cathy.berx@provincieantwerpen.be)

T 03 240 50 60 | GSM 0486 58 41 47

[kabinet.gouverneur@provincieantwerpen.be](mailto:kabinet.gouverneur@provincieantwerpen.be)

## 2. Uw gemeente in relatie tot andere gemeenten en overheden. De coördinerende opdracht van de gouverneur: samen problemen oplossen en/of opportuniteiten grijpen

Op 8 april 2011 keurde de Vlaamse Regering het Witboek Interne Staatshervorming goed. Met deze interne staatshervorming wil de Vlaamse Regering de Vlaamse bestuurlijke organisatie hervormen. De versterking van de lokale democratie en de slagkracht van de lokale overheid staan daarbij centraal.

Een belangrijke doelstelling uit het Witboek is de afstemming tussen de verschillende overheidsdiensten. Op die manier hoopt Vlaanderen de zogenaamde 'verkokering' tegen te gaan, een fenomeen waarmee u ook als lokaal bestuur geconfronteerd kan worden. 'Verkokering' kan de voortgang van zowel lokale als bovenlokale projecten vertragen, en kan wegen op de bestuursefficiëntie. Het Witboek Interne Staatshervorming gaat hier dieper op in, onder andere door de provinciegouverneurs een coördinerende opdracht te geven.

## A. Wat houdt de coördinatieopdracht in?

De Vlaamse Regering heeft deze nieuwe opdracht meteen ook concreet uitgewerkt en de provinciegouverneurs hiervoor een specifiek mandaat gegeven (besluit Vlaamse Regering van 29 april 2011). Samengevat moet de gouverneur, vanuit zijn of haar neutrale en intermediaire positie, een brug vormen tussen de verschillende overheidsdiensten en andere, betrokken partners.

## B. De coördinatieopdracht in onze provincie

In de provincie Antwerpen hebben we ervoor gekozen de coördinatieopdracht zowel generiek als specifiek per dossier in te vullen. De generieke aanpak omvat een periodiek overleg met de verschillende gedeconcentreerde buitendiensten van de Vlaamse overheid. Verschillende beleidsdomeinoverschrijdende thema's komen hier aan bod. Naast het generieke spoor kan de gouverneur ad hoc bemiddelen tussen verschillende partijen indien dossiers dreigen te vertragen of te blokkeren.

Dit soort vragen tot bemiddeling en begeleiding kunnen bijvoorbeeld uitgaan van u en uw gemeentebestuur, maar evenzeer van provinciebesturen en/of of van een Vlaamse minister of administratie, of van ondernemers en/of potentiële investeerders.

Sinds de start van de coördinatieopdracht werden zo reeds tientallen dossiers behandeld (voor een overzicht, zie o.a. de jaarverslagen coördinatieopdracht op <https://www.cathyberx.be/>).

Ook de coördinatie van een aantal grote mobiliteitsprojecten in de Antwerpse regio (o.a. het Haventracé vervat in het Toekomstverbond) en de coördinatie van enkele grote, Vlaamse projecten in de Vallei van de Kleine Nete (Sigma, overstromingsgebieden uit het bekkenbeheerplan, instandhoudingsdoelstellingen, afbakening buitengebied, ...) en Kempense Meren, passen in deze opdracht.

De rol van de gouverneur is in de eerste plaats gericht op het (her)opstarten van een constructieve dialoog tussen de betrokken partners met het oog op de uitwerking van een snelle oplossing. Het is uiteraard niet de bedoeling om parallelle structuren op te zetten. Waar mogelijk werken we met de wettelijke overlegstructuren waar die bestaan.

---

Meer info:

Cathy Berx - Gouverneur

cathy.berx@provincieantwerpen.be - T 03 240 50 60 | GSM 0486 58 41 47

Bram Abrams - Arrondissementscommissaris

bram.abrams@provincieantwerpen.be - T 03 240 50 23

## C. Faciliterende hernieuwbare energieprojecten

De ambitie om van de provincie Antwerpen een provincie te maken die alle beschikbare capaciteit aan hernieuwbare energie ook daadwerkelijk produceert en spaarzaam consumeert, straalt af op de werkzaamheden in het kader van de coördinatieopdracht. We besteden met grote vastberadenheid veel van onze tijd en energie aan de realisatie van hernieuwbare energieprojecten. Veelal gaat het om windturbineprojecten, per definitie complexe investeringsprojecten. Bovendien sluit deze invulling van de coördinatieopdracht naadloos aan bij de ambities die de Vlaamse Regering formuleerde onder andere in haar plan *Windkracht 2020*. Voor deze projecten werken we dan ook zeer nauw samen met de cel VIP van het Departement Omgeving en vele andere stakeholders. Onze toekomstige energievoorziening zal bestaan uit een mix van -hopelijk volledig hernieuwbare- energie. En dus zetten we ook in op andere vormen van hernieuwbare energie: restwarmte, zonne-energie, geothermie... Veel, zo niet alles, staat of valt met lokale besturen en solide partners die overtuigd en dus overtuigend mee het voortouw nemen in hernieuwbare energieprojecten. Alle Antwerpse steden en gemeenten kunnen altijd een beroep doen op mij en mijn medewerkers om hun ambities rond hernieuwbare energie te realiseren.

---

Cathy Berx - Gouverneur  
cathy.berx@provincieantwerpen.be - T 03 240 50 60 | 0486 58 41 47  
Bram Abrams - Arrondissementscommissaris  
bram.abrams@provincieantwerpen.be - T 03 240 50 23

## D. Integraal waterbeleid

Vlaanderen is een dichtbevolkt en intensief gebruikt gebied met een grote versnippering van functies. Dit heeft op heel wat vlakken specifieke gevolgen. Water is er daar één van. De waterkwaliteit laat op vele plaatsen nog te wensen over en ook de structuur van onze waterlopen is meestal nog onvoldoende om een biologisch gezond systeem te kunnen garanderen. Ook op het vlak van waterkwantiteit loopt nog één en ander mis. De wateroverlast die gepaard gaat met hevige zomeronweders of nattere winters neemt toe, en in de zomer van 2018 hebben we ook kennis gemaakt met het andere uiterste: waterschaarste en droogte. De toenemende verhardingsgraad in Vlaanderen - in Vlaanderen wordt nog steeds dagelijks een oppervlakte gelijk aan 12 voetbalvelden verhard- en de verwachte klimaatverstoring zullen dit enkel verergeren.

Het water stroomt van bron tot monding en houdt geen rekening met ambtsgebieden, gemeente- of provinciegrenzen. In het traject van bron tot monding heeft de waterloop vaak meerdere beheerders. Daarnaast zijn er dan ook nog andere afdelingen en instanties die werken rond overstromingsbeheersing, riolering en waterzuivering, drinkwatervoorziening, erosie, etc.



Los van de bevoegdheden zijn er ook nog een hele reeks belanghebbenden, zowel overheden, sectoren als middenveldorganisaties die specifieke bezorgdheden hebben m.b.t. natuur, landbouw, toerisme,... in relatie tot water.

Daarom is de nood aan een integraal en geïntegreerd waterbeleid groot. Met integraal bedoelen we een waterbeleid dat allesomvattend en volledig is. Alle aspecten van het watersysteem worden erin bekeken over bestuurlijke, administratieve én sectorale grenzen heen. Geïntegreerd impliceert afstemming tussen alle betrokkenen met het oog op een gezond watersysteem en betere hoogwaterbescherming. Met het decreet Integraal Waterbeleid brengt Vlaanderen sinds 2003 alle betrokkenen samen volgens de grenzen van het watersysteem in goede overlegstructuren.

Als voorzitter van het bekkenbestuur Netebekken, covoorzitter van het bekkenbestuur Benedenscheldebekken en voorzitter van de bestuursgroep Maasbekken Noord, engageer ik mij al jaren voor het integraal waterbeleid. Ook uw gemeente heeft hierin een cruciale rol te spelen. Geloof me, het gaat om een complexe materie. Nu heel wat gemeenten het beheer van de waterlopen en riolen hebben overgedragen, is niet altijd duidelijk welke bijdrage gemeenten kunnen/moeten bieden. Op lokaal niveau wordt wel eens ervaren dat 'Europa' en 'Vlaanderen' allerlei zaken opleggen en

dicteren aan de lokale besturen. Het klopt dat de Kaderrichtlijn Water en de Overstromingsrichtlijn vanuit Europa het kader aanbieden om aan de zonet geschetste uitdagingen het hoofd te bieden. Maar uiteindelijk doen we dit niet voor Europa, maar bovenal voor onszelf. We willen immers allemaal zelf veilig én mooi wonen. We beseffen dat water van levensbelang is voor het ons omringende milieu, onze gewassen, onze natuur, onszelf. Wateroverlast, verdroging en vervuilde beken passen niet in dit plaatje. We beseffen dat water ons verbindt: wat je hier met het water doet, heeft op andere plaatsen gevolgen.

Wat op andere plaatsen met het water gebeurt, zal je hier merken. Die verbintenis leidt tot verantwoordelijkheid en solidariteit. Het is o.a. dit gegeven dat ons tot samenwerking brengt binnen stroomgebieden. Om te komen tot een goede (ecologische) toestand van ons watersysteem, moeten we uitgaan van een samenwerkingsmodel waarbij het Vlaamse, provinciale en het lokale niveau samen, en in overleg, tot de noodzakelijke maatregelen komen en deze uitvoeren. Het integraal waterbeleid is een zaak van iedereen, en dus ieders verantwoordelijkheid. Zowel voor het uitvoeren van belangrijke eigen acties zoals de opmaak en uitvoering van een hemelwaterplan, als voor het uitbouwen van draagvlak, heeft het Vlaamse niveau het lokale niveau meer dan nodig.

---

Meer info:

Tom Gabriëls  
Bekkencoördinator Netebekken  
Vlaamse Milieumaatschappij  
Anna Bijns-gebouw, Lange Kievitstraat 111-113 bus 64, 2018 Antwerpen  
t.gabriels@vmm.be  
T 03 205 81 17 | GSM 0489 33 84 86  
[www.netebekken.be](http://www.netebekken.be)

Evelien De Vylder  
Bekkencoördinator Benedenscheldebekken  
De Vlaamse Waterweg  
Anna Bijns-gebouw, Lange Kievitstraat 111-113 bus 44, 2018 Antwerpen  
Evelien.DeVylder@vlaamsewaterweg.be  
T 03 224 67 09 | GSM 0492 722959  
<http://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens/benedenscheldebekken/>

Joke Vanesch  
Bekkencoördinator Maasbekken  
De Vlaamse Waterweg  
Havenstraat 44, 3500 Hasselt  
joke.vanesch@vlaamsewaterweg.be  
T 011 29 84 20 | GSM 0495 92 43 40  
<http://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens/maasbekken/>

### 3. De beleids- en beheerscyclus (BBC): een handig beleidsinstrument voor mijn stad of gemeente

De beleids- en beheerscyclus (BBC) wordt sinds 2014 door alle lokale besturen (gemeenten, OCMW's, AGB's, ...) gebruikt. In de aanloop naar deze nieuwe legislatuur werd een grondige evaluatie gehouden van dit nieuwe instrument. De Vlaamse Regering besliste op basis hiervan om de regelgeving over BBC op een aantal punten bij te sturen en te vereenvoudigen. Alle besturen moeten hun meerjarenplan 2020-2025 opmaken volgens die nieuwe regels. Twaalf besturen in onze provincie hebben ervoor gekozen om hiermee al aan de slag te gaan vanaf 1 januari 2019.

Het aantal verplichte schema's wordt sterk verminderd en de presentatie van de inhoudelijke planning en evaluatie in de beleidsrapporten wordt op het niveau van de prioritaire acties of actieplannen gebracht. Het budget wordt geïntegreerd in het meerjarenplan en de kredieten zijn nu terug te vinden in het eerstvolgende jaar in het meerjarenplan.

BBC zorgt voor **een overzichtelijk en duidelijk kader om uw lokaal beleid te plannen, uit te voeren, op te volgen en te evalueren**. Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) stimuleert u en uw lokaal bestuur om beleidskeuzes te concretiseren in doelstellingen, actieplannen en acties,

om een geïntegreerde meerjarenplanning op te maken en resultaat- en effectgericht te werken.

Het **meerjarenplan en de jaarrekening** zijn geen louter financiële rapporten, maar beleidsrapporten die inzicht verschaffen in de geplande en gerealiseerde doelstellingen en de financiële gevolgen daarvan. De normen van financieel evenwicht dragen bij tot de vrijwaring van de financiële gezondheid van uw stad of gemeente.

ABB stelt de BBC-data ook publiek ter beschikking via zijn website over het lokaal bestuur. Zo kan elk bestuur het eigen financiële profiel in kaart brengen en dat vergelijken met het profiel van een vergelijkbaar bestuur of met het Vlaamse gemiddelde. Aanvullende analyses zijn mogelijk met de financiële analysetool en de beleidsanalysetool.

---

Meer info:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Anna Bijnsgebouw

VAC Antwerpen

Lange Kievitstraat 111-113 bus 10

2018 Antwerpen

binnenland@vlaanderen.be

T 03 224 97 97

<https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/bbc-strategisch-en-financieel-beleid>

## 4. Fusies

### A. Algemeen

De Vlaamse Regering koos er aan het begin van de regeerperiode voor om gemeenten expliciet aan te moedigen om vrijwillig te fuseren. Dit past in het streven naar sterke lokale besturen. Schaalvergroting van gemeenten door samenvoeging is een manier om dat te realiseren.

Om gemeenten die wensen te fuseren op 1 januari 2019 maximaal te ondersteunen, werden o.a. volgende stimuleringsinitiatieven genomen:

- 1.** Een fusiebonus in de vorm van een schuldovername ten belope van 500 euro per inwoner (max. 20 miljoen euro per fusieoperatie);
- 2.** Een kaderdecreet fusies dat rechtszekerheid biedt aan fuserende gemeenten dat ondertussen deel uitmaakt van het decreet van 22 december 2017 over het lokale bestuur;
- 3.** Een generieke ondersteuning via het draaiboek fusies, dat handvaten aanreikt aan fuserende besturen voor de te nemen stappen op alle vlakken van hun werking en dienstverlening;
- 4.** Een specifieke inhoudelijke ondersteuning van de individuele fusietrajecten, onder meer via de generieke mailbox [fusies@vlaanderen.be](mailto:fusies@vlaanderen.be) en de mogelijkheid tot organisatie van een fusiebegeleidingsteam.

Ondertussen zijn 15 besturen in een traject van vrijwillige fusie gestapt:

• **Provincie Antwerpen:**

Puurs en Sint-Amands (Puurs-Sint-Amands) (samen 25.995 inwoners - fusiewebsite)

• **Provincie Limburg**

Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek (Oudsbergen) (samen 23.415 inwoners - fusiewebsite)

Overpelt en Neerpelt (Pelt) (samen 32.641 inwoners - fusiewebsite)

• **Provincie Oost-Vlaanderen:**

Kruishoutem en Zingem (Kruisem) (samen 15.635 inwoners - fusiewebsite)

Aalter en Knesselare (Aalter) (samen 28.775 inwoners - fusiewebsite)

Deinze en Nevele (Deinze) (samen 43.232 inwoners - fusiewebsite)

Lovendegem, Waarschoot en Zomergem (Lievegem) (samen 25.812 inwoners - fusiewebsite)

Het juridisch kader voor de fusies geldt uiteraard niet enkel voor fusies die ingaan op 1 januari 2019. Fusies blijven mogelijk. Meer zelfs: de Vlaamse Regering moedigt de lokale besturen aan om hun bestuurskracht zelfkritisch onder de loep te nemen. Inspiratie hiervoor vindt u op de website van ABB: <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/strategische-projecten/lokale-bestuurskracht>

De volgende Vlaamse Regering zal beslissen of ze fusies actief aanmoedigt met nieuwe stimuleringsinitiatieven, dan wel oplegt.

---

Meer info:

<https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/strategische-projecten/fusie>



## B. Rol van de gouverneur

Op vraag van de fuserende gemeenten organiseert ABB een fusiebegeleidingsteam waarbij ze alle relevante partners (betrokken besturen, VVSG, ...) samenbrengt onder voorzitterschap van de administrateur-generaal van ABB. De gouverneurs zijn ook telkens aanwezig op deze vergaderingen.

Daarnaast hebben de gouverneurs een belangrijke rol te spelen bij gemeentelijke fusies die de huidige grenzen van de politiezones en/of hulpverleningszones overschrijden. Ze initiëren en begeleiden het proces om tot een nieuwe indeling van de zones te komen tegen de startdatum van de fusie, binnen de federale regelgevende kaders en in nauw overleg met de FOD Binnenlandse Zaken, en het kabinet van de bevoegde minister.

---

Meer info:

Agentschap Binnenlands Bestuur

Fusies@vlaanderen.be

<https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/strategische-projecten/fusie>

## 5. Het verscherpt toezicht op basis van audit door Audit Vlaanderen

### A. Algemene inleiding

Sinds 1 januari 2014 voert Audit Vlaanderen audits uit bij (onder meer) lokale en provinciale besturen. Als onafhankelijke en objectieve partner wil Audit Vlaanderen de lokale besturen ondersteunen bij de beheersing van financiële, wettelijke en organisatorische risico's. De Leidraad Organisatiebeheersing biedt lokale besturen een belangrijke houvast om een degelijke organisatiebeheersing uit te bouwen en periodiek stil te staan bij de eigen werking. Deze leidraad vindt u op [https://www.auditvlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/20180419\\_Leidraad\\_organisatiebeheersing\\_LB.pdf](https://www.auditvlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/20180419_Leidraad_organisatiebeheersing_LB.pdf)

Het evalueren van de organisatiebeheersing van de lokale besturen gebeurt door middel van vier verschillende soorten audits: organisatie-audits, thema-audits, detectie-audits en forensische audits.

- Een organisatie-audit gaat na of een bepaalde organisatie goed beheerst wordt, m.a.w. of ze over de sturings- en beheersinstrumenten beschikt om goed te kunnen functioneren. Hierbij wordt vooral gefocust op management- en ondersteunende processen.
- Een thema-audit onderzoekt een specifiek thema of proces (min of

meer) gelijktijdig in meerdere organisaties. Het kan gaan over een thema gelinkt aan een kernproces (bv. de werking van een jeugddienst) of over management- en ondersteunende processen (bv. de aanwerving van medewerkers).

- Bij een detectie-audit analyseert Audit Vlaanderen op basis van een aantal risicofactoren grote hoeveelheden gegevens aan de hand van monitoringmechanismen. Hierbij is het de bedoeling om ongebruikelijke, afwijkende of merkwaardige patronen aan de oppervlakte te brengen.
- Een forensische audit tot slot, onderzoekt specifiek of er fraude is in een bepaalde organisatie. Aanleiding tot een dergelijke audit is een melding (bv. van een algemeen directeur of een ander personeelslid) of een aanwijzing bij een audit of bij toezicht.

---

Meer informatie over de verschillende soorten audits is terug te vinden op: <https://www.auditvlaanderen.be/audits>. Na afloop van elke audit maakt Audit Vlaanderen een individueel auditrapport op waarin het aandachtspunten en aanbevelingen formuleert. Dit rapport wordt aan de geauditeerde organisatie bezorgd. Daarnaast maakt Audit Vlaanderen in de nasleep van thema- of organisatie-audits ook globale rapporten op, die het ter beschikking stelt op zijn website ([www.auditvlaanderen.be/globale-rapporten](http://www.auditvlaanderen.be/globale-rapporten)). Op die manier kunnen ook andere organisaties lessen trekken uit de gemaakte evaluatie, aandachtspunten en aanbevelingen.

## B. Audits bij lokale besturen

### **Mogelijkheid tot verscherpt toezicht**

Audit Vlaanderen brengt ABB op de hoogte van de rapporten waarin ernstige schendingen van het recht vastgesteld worden. ABB informeert vervolgens de minister, die op zijn beurt de betrokken provinciegouverneur met een brief op de hoogte brengt van de vastgestelde schendingen. De minister bezorgt mij hierbij een kopie van het auditrapport en verzoekt me om het betrokken bestuur uit te nodigen voor een persoonlijk gesprek over de noodzakelijk te nemen maatregelen. Afhankelijk van het geauditeerde bestuur, verstuurt de minister ook een brief naar het college van burgemeester en schepenen, de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn en/of naar de voorzitter van de raad van bestuur van het autonoom gemeentebedrijf of de OCMW-vereniging.

Bepaalde auditrapporten bevatten vertrouwelijke en privacygevoelige informatie. Bijgevolg is het belangrijk hiermee omzichtig om te gaan en bij eventuele vragen steeds contact op te nemen met de contactpersonen van ABB die in de brief vermeld staan.

Na het gesprek met het betrokken bestuur, kan ik van mening zijn dat een verscherpt toezicht nodig is. In dat geval leg ik bijkomende maatregelen op waaraan het bestuur moet voldoen. De regelgeving voorziet niet in een opsomming van maatregelen die als verscherpt toezicht kunnen opgelegd

worden. Bijgevolg kunnen die maatregelen opgelegd worden die ik noodzakelijk acht om aan de vastgestelde onregelmatigheid te remediëren. Zo kan ik bijvoorbeeld het betrokken bestuur de verplichting opleggen om driemaandelijks de aanstellingsbesluiten voor te leggen of kan ik besluiten dat een opvolgingsgesprek met het betrokken bestuur zal plaatsvinden wanneer blijkt dat deze laatste reeds een aantal maatregelen tot remediëring ondernomen heeft.

---

Meer info:

Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB)  
afdeling beleidscoördinatie- en kenniscentrum  
[beleidscoördinatie-ABB@kb.vlaanderen.be](mailto:beleidscoördinatie-ABB@kb.vlaanderen.be)

Afhankelijk van de vastgestelde schending, zal voor ABB ook steeds een contactpersoon van de betrokken inhoudelijke afdeling op de provinciale site aangeduid worden.

## C. Studiedagen

In november en december 2017 organiseerden de gouverneurs, het Agentschap Binnenlands Bestuur en Audit Vlaanderen, vijf studienamiddagen, één in elke provincie, waar onder meer de belangrijkste vaststellingen uit de recentste globale rapporten werden voorgesteld. Zij reikten concrete handvaten aan om risico's te detecteren, te voorkomen en te remediëren én om zo de werking van de lokale besturen verder te professionaliseren. Lokale besturen kunnen bovendien hun praktijkverhaal toelichten en delen met collega's. In het voorjaar 2019 zullen deze studienamiddagen opnieuw georganiseerd worden. Dit initiatief past in de rol van Audit Vlaanderen om lokale besturen te sensibiliseren en te versterken. Het Agentschap stelt bovendien goede praktijken voor op het vlak van organisatiebeheersing, organiseert praktische workshops samen met de provinciale bestuursscholen,...

## 6. Mijn rol bij het voorkomen en bestrijden van incidenten, rampen, overlast én criminele fenomenen.

A. Een goed voorbereid burgemeester maakt het verschil

### a. De gemeentelijke veiligheidscel

Als burgemeester is het uw taak om een (gemeentelijke) veiligheidscel op poten te zetten. U zit deze cel ook voor.

#### **De gemeentelijke veiligheidscel is belast met volgende taken:**

- **Noodplannen opstellen, oefenen, evalueren en administratief bijhouden en zo nodig bijsturen**

Om een snelle en gecoördineerde hulpverlening mogelijk te maken tijdens een noodsituatie stelt elke gemeente een algemeen nood- en interventieplan op. Dat gebeurt ook op het niveau van de gouverneur (provinciaal) en van de minister (federaal). Bepaalde risico's vereisen dat er rekening wordt gehouden met het specifieke karakter ervan, om zich er zo goed mogelijk op voor te bereiden. Voor zulke situaties en omgevingen (bijvoorbeeld, Seveso-

bedrijven, spoorwegongevallen, penitentiaire instellingen en forensische psychiatrische centra, terrorisme, natuurbranden, overstromingen,...) worden er bijzondere nood- en interventieplannen opgesteld.

- **Oefeningen en het beheer van noodsituaties evalueren**
- **Een risico-inventaris en -analyse opmaken** (deze inventaris omvat de belangrijkste risico's op het gemeentelijk grondgebied).
- **De voorafgaande informatie over de noodplanning organiseren**

De veiligheidscel bestaat uit:

- **Cathy Berx – Gouverneur**, [cathy.berx@provincieantwerpen.be](mailto:cathy.berx@provincieantwerpen.be),  
T 03 240 50 60 – GSM 0486 58 41 47
- **De burgemeester (voorzitter)**
- **Een vertegenwoordiger van elke discipline:** Iedere noodsituatie wordt bestreden door interventiediensten. Hun opdrachten zijn verspreid over vijf disciplines. Elk van die disciplines stelt een monodisciplinair interventieplan op:

**Discipline 1:** de hulpverleningsoperaties (brandweer en civiele bescherming)

**Discipline 2:** de medische, sanitaire en psychosociale hulpverlening

**Discipline 3:** de politie van de plaats van de noodsituatie (lokale en/of federale politie)

**Discipline 4:** logistieke steun (technische dienst van de gemeente, de operationele eenheden van de civiele bescherming, de openbare brandweerdiensten, de gespecialiseerde openbare en private diensten, het leger, ...)



**Discipline 5:** informatie (communicatiemedewerker)

- De **gemeentelijke noodplanningscoördinator**
- Naar noodzaak uitgebreid met een aantal relevante personen en/of diensten

De medewerkers van de dienst noodplanning van de gouverneur wonen ook op regelmatige basis de vergaderingen van de gemeentelijke veiligheidscel bij. Zo kunnen zij de leden van de veiligheidscel rechtstreeks informeren en maximaal ondersteunen.

## b. Korte opleiding rampenmanagement

Om u voor te bereiden op mogelijke grootschalige incidenten of rampsituaties in uw gemeente kan u de opleiding rampenmanagement volgen. Deze opleiding voor burgemeesters wordt u in samenwerking met het federaal Crisiscentrum en Campus Vesta aangeboden. Tijdens deze opleiding wordt toegelicht hoe de samenwerking en afstemming tussen de burgemeester en de verschillende disciplines in de praktijk verlopen (zie ook bij punt 5.c.). Ook de gevolgen van het Koninklijk Besluit op de noodplanning voor de aansprakelijkheid van de burgemeesters worden toegelicht. Enkele realistische praktijkoefeningen zullen u beter wapenen om uw coördinerende rol, in samenwerking met uw noodplanningscoördinator, beter op te nemen.

---

Meer info:  
Federale diensten gouverneur – Dienst Noodplanning  
noodplanning@FDGantwerpen.be  
T 03 204 03 60

## c. Actieve deelname aan rampenoefeningen

Op initiatief van uzelf, van de gouverneur of de minister worden geregeld oefeningen georganiseerd om de noodplannen te testen. Bovendien krijgen de verschillende disciplines (brandweer, politie, medische hulpdiensten,...) en uzelf zo de kans om de vele en complexe taken te oefenen. Een stuurgroep werkt doorgaans zeer uitdagende scenario's uit, omschrijft de doelstellingen van de oefening en begeleidt die ook.

Er zijn 2 soorten oefeningen:

- **Tafeloefeningen:** De verschillende disciplines en partners betrokken bij noodplanning vergaderen en simuleren hoe zij in werkelijkheid zouden optreden, zonder echte terreininzet.
- **Terreinoefeningen:** De oefening wordt geënceneerd op de plaats van de (gesimuleerde) noodsituatie. Er is in principe een reële ontplooiing van manschappen en middelen op die plaats.

In het raam van de noodplanning en het crisisbeheer is het houden van oefeningen zeer belangrijk. Het is essentieel dat u, uw noodplanningscoördinator en de hulpverleners een zekere routine ontwikkelen. De samenwerking tussen de betrokken partners moet zo goed en vlot mogelijk verlopen. Alleen dan zal tijdens noodsituaties snel en efficiënt opgetreden en gehandeld worden. Deze 'routine' kan u slechts verwerven door geregeld te oefenen, en deze oefening en uw rol daarin kritisch te evalueren, er lessen uit te trekken en de plannen en processen zo nodig bij te sturen.

---

Meer info:  
Federale diensten gouverneur – Dienst Noodplanning  
noodplanning@FDGantwerpen.be  
T 03 204 03 60

#### d. Veilige(re) evenementen en feesten:

Als burgemeester draagt u de eindverantwoordelijkheid voor de handhaving van de openbare orde op uw grondgebied. Wanneer er grote gebeurtenissen en manifestaties gepland zijn, is het uw taak en verplichting om voorafgaand coördinerende vergaderingen te beleggen met alle betrokken partijen, inclusief de organisator, om de nodige afspraken te maken. De dienst noodplanning van de gouverneur volgt deze vergaderingen, samen met uw noodplanningscoördinator, op. Toelating voor manifestaties en evenementen die een risico inhouden voor de veiligheid en openbare orde kan u slechts geven na eensluidende positieve adviezen van de brandweerzone, van de lokale politie en van de federale gezondheidsinspecteur. Voor grote evenementen en manifestaties in de openlucht zal de gemeentelijke veiligheidscel een Bijzonder Nood- en Interventieplan (BNIP) opstellen. Voor de praktische uitwerking van zo'n Bijzonder Nood- en Interventieplan kan u terecht bij uw noodplanningscoördinator.

## B. Optimale organisatie van politie en de hulpdiensten

### Uw hulpverleningszone

Op 1 januari 2015 zijn de gemeentelijke brandweerdiensten opgegaan in de Hulpverleningszones. De provincie Antwerpen telt vijf hulpverleningszones\*:

- \* Hulpverleningszone "Brandweer Zone Antwerpen"
- \* Hulpverleningszone "Rivierenland"
- \* Hulpverleningszone "Rand"
- \* Hulpverleningszone "Taxandria"
- \* Hulpverleningszone "Kempen"

Als burgemeester maakt u deel uit van de zoneraad: het orgaan dat het beleid van de brandweerzone bepaalt. Aan het begin van elke gemeentelijke legislatuur zal de zonecommandant een meerjarenbeleidsplan voorstellen aan de leden van de zoneraad. Dit plan zet de grote beleidslijnen uit tot 2024 en wordt in jaarlijkse plannen uitgewerkt. Het bevat de evolutie van de zonale begroting -waaraan u met de gemeente via gemeentelijke dotatie bijdraagt-, de gewenste investeringen, de personeelsevoluties en -het allerbelangrijkste- de beleidsprioriteiten. Als lid van de zoneraad oordeelt u over dit plan en de uitvoering ervan. Het vormt tegelijk ook de basis voor de tweejaarlijkse evaluaties van de zonecommandant.

Hoewel de zones bijna vier jaar geleden werden opgestart zijn nog niet alle 'overgangsdossiers' afgewerkt. In vele zones moet de discussie over de overdracht van de roerende en onroerende goederen van de gemeenten naar de hulpverleningszone nog ten gronde worden gevoerd.

Ook het dossier van de brandweerbijdragen, de betaling van de brandbescherming door gemeenten die voor de start van de zone niet over een eigen brandweerkorps beschikten, is nog niet volledig afgerond.

---

Gerd Van Cauwenberghe  
Directeur noodplanning  
Federale Diensten Gouverneur Antwerpen  
Gerd.VanCauwenberghe@FDGantwerpen.be  
T 0476 76 40 72

## **Dringende Geneeskundige Hulp**

De federale gezondheidsinspecteur treedt op het provinciale grondgebied op als vertegenwoordiger van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid. Zij is de gesprekspartner van de gouverneur, de burgemeesters, de gezondheidswerkers en de burger voor federale materies inzake gezondheid. De federale gezondheidsinspecteur, bijgestaan door een verpleegkundige en de psychosociaal manager, maken samen de zogenaamde provinciale gezondheidsinspectie uit.

De federale gezondheidsinspecteur ziet toe op de goede organisatie van de Dringende Geneeskundige Hulpverlening (DGH), ontwikkelt op provinciaal niveau het medische luik van de nood- en interventieplannen voor bekende en geïnventariseerde risico's, en zorgt voor de lokale uitvoering van de federale rampenplannen.

In crisissituaties treedt de federale gezondheidsinspecteur op als

vertegenwoordiger van de Minister van Volksgezondheid en draagt ze de administratieve bevoegdheid wat de medische discipline betreft. De federale gezondheidsinspecteur heeft geregeld contact met de provinciegouverneur, de gemeentelijke overheid, het personeel van de opleidings- en vervolmakingscentra voor hulpverleners-ambulanciers, de verantwoordelijke van het eenvormig oproepstelsel, de Medische Directie 112, en de 'Directeurs Medische Hulpverlening'. Tijdens en na een collectieve noodsituatie wordt de gezondheidsinspecteur bijgestaan door een psychosociale manager voor de psychosociale begeleiding van de betrokkenen.

Op dit ogenblik worden de financiering en de organisatie van de Dringende Geneeskundige Hulpverlening hervormd. Vanaf 2019 wordt een nieuw financieringsmodel ingevoerd dat meer rekening houdt met de organisatie en de beschikbaarheid van het personeel van de ambulancediensten. Er wordt ook rekening gehouden met de duur en de afstand van de ritten, zodat bijvoorbeeld diensten in plattelandsgebieden niet benadeeld worden.

---

Dr. Winne Haenen  
Federaal gezondheidsinspecteur  
Cel Federale Gezondheidsinspectie Antwerpen DGGS - Gezondheidszorg  
Provinciale Geneeskundige Commissie Antwerpen Dienst Dringende  
Geneeskundige Hulpverlening  
Pelikaanstraat, 2e verdieping  
2018 Antwerpen  
T 02 524 78 50  
F 02 524 78 58

## Uw politiezone

Als burgemeester beschikt u over de hoedanigheid van officier van bestuurlijke politie. Bijgevolg bent u de bestuurlijke overheid die het gezag heeft over het lokale politiekorps voor opdrachten van bestuurlijke politie in de gemeente. De opdrachten van bestuurlijke politie hebben betrekking op de openbare orde, veiligheid, gezondheid en rust. Om deze te waarborgen kan de burgemeester individuele, uitvoerende en eerder uitzonderlijk algemene politiemaatregelen nemen. U kan ook de gewapende macht vorderen.

Sinds 2001 bestaan de politiezones hoofdzakelijk uit meerdere gemeenten. De burgemeester zetelt dan samen met zijn collega's in het politiecollege. Onderling wordt afgesproken wie het voorzitterschap opneemt. Het politiecollege legt verantwoording af aan de politieraad (gemeenteraadsleden uit de verschillende gemeenten van de politiezone). Een burgemeester moet geïnformeerd worden over de resultaten van de politiewerking via de zonale veiligheidsraad. In deze raad zijn zowel de bestuurlijke als de gerechtelijke overheid (parket) vertegenwoordigd.

Bij de aanwerving van een nieuwe korpschef is de burgemeester (voorzitter van het politiecollege), de voorzitter van de selectiecommissie. Deze selectie is meer dan een toetsing aan de functiebeschrijving en de profielvereisten.



Bij aanvang van het mandaat wordt gevraagd aan de korpschef om een opdrachtenbrief te schrijven. Die moet de weerslag zijn van de interactie en afspraken tussen korpschef en de betrokken gezagsdragers. Ze omvat de visie, de organisatiedoelstellingen en de persoonlijke intenties van de mandaathouder en de vereiste/toegekende middelen om die te bereiken.

In onze provincie wordt veel belang gehecht aan een gedragen en goedgekeurde mandaatbrief. Het mandaat van een korpschef loopt over een hernieuwbare periode van 5 jaar. Een burgemeester, de procureur, de federale inspecteur-generaal en de gouverneur zetelen in de evaluatiecommissie van de korpschef. De opdrachtenbrief zal dan ook een belangrijk onderwerp zijn voor de (tussentijdse) beoordeling van het mandaat. Om efficiëntie en effectiviteit te optimaliseren zijn de afgelopen jaren verschillende initiatieven genomen om een betere samenwerking tussen politiezones te realiseren. In sommige gevallen heeft dat geleid tot associatieverdragen en zelfs tot een fusie van twee politiezones. Goede, gedragen samenwerking, in welke vorm dan ook, is alsnog beter dan een opgelegde samenvoeging en schaalvergroting. De kans is evenwel groot dat een volgende federale regering aandringt op schaalvergroting door een fusie van politiezones. Indien u een samenwerking of fusie overweegt, sta ik u daarbij desgewenst graag bij met raad en daad. Voor andere specifieke onderwerpen met betrekking tot politie, zoals beleidsondersteuning en organisatieversterking, staan mijn verbindingsambtenaren u graag bij.

---

Luc Vanlouwe  
Hoofdcommissaris  
An Van Mieghem  
Commissaris  
Verbindingsofficieren van Politie bij de Federale diensten van de Gouverneur  
Luc.vanlouwe@FDGantwerpen.be  
T 03 204 03 29  
An.vanmieghem@FDGantwerpen.be  
T 03 204 03 30

## C. Lokale overheid en bevolking: partners in de strijd voor meer veiligheid, inbraakveiliger woningen,...

Ga uit van de kracht van mensen ter versterking van de veiligheid: aarzel niet om een beroep te doen op de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van uw burgers. Immers, een gerichte versterking van goed omkaderde sociale zelfredzaamheid leidt tot grotere solidariteit en tot een maatschappelijk weefsel waarin wederzijdse hulp weer echt een plaats krijgt.

Naast een positieve bijdrage aan een cultuur van zelfcontrole, respect en vrijheid in verantwoordelijkheid, kunnen mensen werken aan technopreventie, hartelijker omgangsvormen en betere sociale controle. Dat veronderstelt dat ze zich meer bewust worden van de verschillende mogelijkheden om passend in te spelen op wat in de omgeving gebeurt.

Burgers en bedrijven moeten bovendien de mogelijkheid hebben om -al dan niet binnen gestructureerde verbanden als Buurtinformatie- of Winkelinformatienetwerken- informatie die relevant is op het vlak van veiligheid over te dragen aan degenen die formele verantwoordelijkheid dragen voor veiligheidszorg. Ook gezond verstand werkt: geld hoort thuis op de bank, dure juwelen in de kluis en een ladder laat je niet achter in de tuin. Ook op het vlak van civiele veiligheid kan juist en koelbloedig handelen door burgers hét verschil maken: een EHBO-brevet, goede en verstandige reflexen in noodsituaties,...

### **a. ANPR – Het automatische nummerplaatherkenningsysteem**

Dankzij enkele politiezones, is onze provincie één van de pioniers in het uitwerken en toepassen van het ANPR-systeem. Dit automatische nummerplaatherkenningsysteem kan gebruikt worden voor tal van functionaliteiten zoals snelheidscontroles over een langere afstand, zwaar vrachtvervoer uit dorpskernen weren, toegangscontrole tot bepaalde zones (o.a. lage emissiezone), maar ook dringende seiningen van (gestolen of verdachte) voertuigen en retroactieve opzoeken met het oog op de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Als gouverneur heb ik altijd geloofd in de automatisatie van politiewerk en blijf ik de onderlinge samenwerking bevorderen.

In 2014 investeerde ik mee om de ANPR-systemen van de lokale politiezones met elkaar te connecteren in een bovenlokale server. Intussen ontwikkelt de federale overheid een nationaal project om landelijk, over provinciegrenzen heen, alle ANPR-sites met elkaar te verbinden. Politie- en samenlevingswerk (mobiliteitsmeting en LEZ) efficiënter laten gebeuren door de inzet van technologische mogelijkheden en meer informatie gestuurde politiezorg, draagt bij tot een daling en/of een effectievere aanpak van (verkeers-) criminaliteit. Burgemeesters van gemeenten waar nog geen ANPR wordt gebruikt, durf ik aan te raden om de inzet ervan te bestuderen of beter nog te overwegen. We staan u daarin graag bij.

---

Meer info:

Luc Vanlouwe

Hoofdcommissaris van Politie

Verbindingsofficier Politie bij de Federale diensten van de Gouverneur

Luc.vanlouwe@FDGantwerpen.be

T 03 204 03 29

## **b. De Lokale Integrale Veiligheidscel**

Sinds de problematiek van uitreizende jongeren naar de conflictgebieden in Syrië, wordt van de burgemeesters een actieve participatie verwacht in de aanpak van gewelddadige radicalisering. In de gemeenschappelijke rondzendbrief van de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie over informatie-uitwisseling en opvolging van 'Foreign Terrorist Fighters' en

haatpropagandisten wordt van de burgemeesters verwacht dat ze initiatieven nemen voor de oprichting van een Lokale Integrale Veiligheidscel.

Dit LIVC is een lokaal overlegplatform waarbij de burgemeester de regierol heeft om lokale sociaal-preventieve partners (OCMW-medewerkers, scholen, woon-, bemiddelings- en begeleidingsdiensten, ...) samen te brengen met veiligheidsactoren (o.a. politie).

De doelstelling van deze samenwerking is dubbel: vroegdetectie van radicalisering, extremisme en terrorisme en het uitwerken van een begeleidings- en opvolgingstraject om personen uit de negatieve spiraal van problematisch radicalisering te helpen. Als gouverneur ondersteun ik u graag met vormingen en door het delen van expertise (cf. ook het zakboekje COWOPRA). U kan dit overleg ook gebruiken om andere maatschappelijke fenomenen en feitelijke problemen, zoals intrafamiliaal geweld of burenruzies te bespreken met de partners uit het brede onderwijs- en welzijnsveld én de politiediensten. De wetgeving op het beroepsgeheim is inmiddels zo aangepast dat casusoverleg, onder bepaalde voorwaarden, wettelijk mogelijk is.

---

Meer info:  
Luc Vanlouwe  
Hoofdcommissaris van Politie  
Verbindingsofficier Politie bij de Federale diensten van de Gouverneur  
Luc.vanlouwe@FDGantwerpen.be  
T 03 204 03 29

## **c. Bestuurlijke aanpak door de lokale overheid (ARIEC)**

### **De strijd tegen criminaliteit**

Als hoofd van de bestuurlijke politie moet de burgemeester erop toezien dat de openbare orde binnen zijn gemeente wordt gehandhaafd, met inbegrip van de naleving van de politiewetten- en verordeningen (art. 5 *jo* 14 WPA, art. 133 NGW). Bovendien nestelt illegale georganiseerde criminaliteit zich langzaam in de legale economie. Criminelen maken niet zelden misbruik van legale structuren onder de bevoegdheid van lokale, regionale en federale overheidsdiensten. Dit ondermijnt onze samenleving, ontwricht de economie door oneerlijke concurrentie en verstoort haast ongemerkt de openbare orde en veiligheid.

### **Een schat aan middelen en informatie**

Bestuurlijke aanpak is het instrumentarium van de (lokale) overheid om preventieve en repressieve maatregelen te nemen om (georganiseerde) criminaliteit te voorkomen of te beteugelen.

De artikelen 133 e.v. van de Nieuwe Gemeentewet voorzien in een arsenaal aan maatregelen die door de burgemeester kunnen worden genomen. Een burgemeester kan onder voorwaarden onder meer:

- politieverordeningen nemen in geval van oproer, kwaadwillige samenscholing, ernstige stoornis van de openbare rust of andere onvoorziene gebeurtenissen (art. 134, §1 NGW);
- een voorlopige sluiting van een instelling bevelen wanneer de voorwaarden van de uitbating van de instelling of van de vergunning niet worden nageleefd (art. 134ter NGW);
- een tijdelijke schorsing van een vergunning uitspreken wanneer de voorwaarden van de uitbating van de instelling of van de vergunning niet worden nageleefd (art 134ter NGW);
- een publiek toegankelijke inrichting sluiten indien de openbare orde ernstig wordt verstoord door gedragingen in die inrichting (art. 134quater NGW);
- een inrichting sluiten indien er in die inrichting ernstige feiten van mensenhandel of mensensmokkel zijn (art. 134quinquies NGW);
- een tijdelijk plaatsverbod opleggen (art. 134sexies NGW);
- een inrichting sluiten indien in de inrichting feiten plaatsvinden die een terroristisch misdrijf inhouden (art. 134 septies NGW);
- een exploitatievergunning verlenen of weigeren indien de gemeenteraad in een politieverordening met een exploitatievergunning voorziet (basis: art. 135, §2 NGW);
- een exploitatievergunning schorsen of intrekken;
- een pand ongeschikt of onbewoonbaar verklaren (art. 135, §2 NGW).

Bovendien beschikt de burgemeester over andere bevoegdheden die voorzien zijn in specifieke regelgevingen zoals het opmaken van herstellvorderingen in het kader van de regelgeving inzake de omgevingsvergunning (Decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning), het sluiten van een drugspand (art. 9bis Drugswet), het onbewoonbaar verklaren van een woning wegens huisjesmelkerij (art. 15, §1 Vlaamse Wooncode), dringende renovatie-, verbeterings- of aanpassingswerkzaamheden opleggen (art. 15, §3 Vlaamse Wooncode), enz.

De gemeenteraad is bovendien bevoegd om politieverordeningen te maken (art. 135, §2 NGW) en kan tevens gemeentelijke administratieve straffen en sancties opleggen overeenkomstig de wet van 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties. (art. 119bis NGW)

Door de schat aan informatie en mogelijkheden waarover een lokaal bestuur beschikt, is haar rol onmisbaar in de strijd tegen onder andere mensenhandel, drugshandel, witwassen van gelden, hennepplantages, huisjesmelkerij, enz. Door deze informatie samen te leggen met informatie van andere partners uit de veiligheidsketen, kan er meer slagkracht worden geboden tegen criminaliteit.



## **Het ARondismenteel Informatie- En Expertisecentrum (ARIEC) Antwerpen**

In 2017 werd het ARondismenteel Informatie- en Expertisecentrum (ARIEC) Antwerpen opgericht. Dit pilootproject inzake bestuurlijke aanpak werd opgericht om lokale besturen te ondersteunen bij de integrale en geïntegreerde aanpak van georganiseerde criminaliteit.

Het ARIEC heeft drie hoofdopdrachten:

1. het coördineren en ondersteunen bij (boven)lokale problematieken in de strijd tegen georganiseerde criminaliteit door actoren uit de veiligheidsketen samen te brengen (bv. het stroomplan);
2. het uitbouwen van een informatie- en expertisecentrum inzake bestuurlijke aanpak (bv. ter beschikking stellen van modelbesluiten en het geven van juridisch en strategisch advies);
3. het versterken van de informatiehuishouding van de gemeente (bv. bij een moraliteitsonderzoek in het kader van een exploitatievergunning).

---

Voor meer info:

ARIEC Antwerpen

Coördinatie en Steundirectie (CSD)

Federale Politie Antwerpen

Noordersingel 25-27

2140 Borgerhout

@CSD.Ant.ARIEC@police.belgium.eu

T +32 (0)3 217 83 64

- de 'Handreiking bij het opstellen van een veiligheidsdossier bij evenementen'
- de 'Handreiking bij het opstellen van een model voor de evacuatie van evenementen'

Beide documenten zijn als PDF beschikbaar op het veiligheidsplatform ICMS (zie infra)

---

Meer info:  
Dienst Noodplanning  
Federale diensten van de gouverneur  
noodplanning@fdgantwerpen.be  
T 03 204 03 60

## D. Een ramp! Wat nu?

### a. Het gemeentelijk coördinatiecomité

Tijdens een ramp staat u in voor het beleid, en voor de multidisciplinaire coördinatie. U wordt daarin bijgestaan door het gemeentelijk coördinatiecomité, dat bestaat uit de noodplanningscoördinator, vertegenwoordigers van de disciplines en andere experts: een vertegenwoordiger van het betrokken bedrijf of organisatie, een vertegenwoordiger van de milieudienst,...

De belangrijkste opdrachten van het gemeentelijk coördinatiecomité zijn:

1. De noodsituatie evalueren;
2. De burgemeester, gouverneur of minister adviseren over de te nemen maatregelen;
3. Zorgen voor een goede informatie en communicatie aan de bevolking, bedrijven, aangrenzende gemeenten en eventueel andere betrokkenen;
4. Een logboek bijhouden;
5. Alle beschermingsmaatregelen nemen die nodig zijn om de veiligheid van de bevolking te waarborgen en de uitvoering ervan te coördineren.

Behalve dit coördinatiecomité is er ook een operationele commandopost op het terrein zelf (CP-OPS). Hun takenpakket bestaat uit:

- Een eerste operationeel situatierapport opstellen
- Toezien op een regelmatige informatie over de evolutie van de gebeurtenis aan de betrokken overheden en aan de noodcentrale 112
- De bevoegde overheden adviseren en de door hen genomen beslissingen (laten) uitvoeren
- Het interventieterrein organiseren en indien nodig de zonering installeren en opheffen

**Het niveau van het crisisbeheer** (operationele, gemeentelijke, provinciale, federale fase) gebeurt vooral op basis van bepaalde criteria, zoals de geografische uitgestrektheid (overschrijdt het de grenzen van mijn gemeente of niet), het aantal slachtoffers, de milieueffecten, de economische en de sociale weerslag, de benodigde middelen, de aard van de noodsituatie, de media-impact....

In de provincie Antwerpen wordt er voor de bepaling van het juiste niveau ook gebruik gemaakt van de begrippen 'bronbestrijding' en 'impact-'of 'effectbestrijding'. De hulpdiensten zijn verantwoordelijk voor de bestrijding van de bron van een incident. De aanpak van deze bronbestrijding wordt afgesproken in de commandopost op het terrein. Als bestuur draagt u vooral verantwoordelijkheden bij het beperken van de impact of het effect van een incident. Deze maatregelen worden afgesproken in het coördinatiecomité.

## **Gemeentelijk niveau:**

Wanneer de omvang van de noodsituatie een beheer ervan op gemeentelijk niveau vereist

## **Gemeentelijke fase**

Coördinatie door de burgemeester  
Afkondiging door territoriaal bevoegde overheid  
(met info aan de gouverneur)

---

Meer info:  
Gerd Van Cauwenberghe  
Diensthofd Dienst Noodplanning  
Federale diensten gouverneur  
Italiëlei 4 – bus 16  
2000 Antwerpen  
Gerd.VanCauwenberghe@FDGantwerpen.be  
T 03 204 03 54 | GSM 0476 76 40 72

## **b. Het ondersteuningsteam noodplanningscoördinatoren**

Het beheren van een noodsituatie is steeds een enorme uitdaging. De betrokken overheid wordt plots geconfronteerd met een veelheid aan taken en complexe dilemma's. Het provinciale ondersteuningsteam noodplanningscoördinatoren kan meer armslag bieden in dergelijke uitzonderlijke situaties. De aangeboden ondersteuning moet elke overheid in staat stellen om een noodsituatie zo adequaat mogelijk te beheren. De expertise en de gedrevenheid van de leden van het team betekenen een meerwaarde tijdens een noodsituatie.

U kan als burgemeester bij een noodsituatie steeds het team ter ondersteuning vragen via het **permanentienummer van de dienst noodplanning** van de gouverneur: **0470 740 282**

De mogelijkheid tot ondersteuning heeft geen invloed op uw wettelijke verplichtingen om de noodplanning te organiseren in de voorbereiding en tijdens een acute fase.

---

Gerd Van Cauwenberghe  
Diensthofd Dienst Noodplanning  
Federale diensten gouverneur  
Italiëlei 4 – bus 16  
2000 Antwerpen  
Gerd.VanCauwenberghe@FDGantwerpen.be  
T 03 204 03 54 | GSM 0476 76 40 72

## Het Nationale veiligheidsportaal ICMS

Op 1 januari 2017 werd het ICMS-veiligheidsportaal (Incident & Crisis Management System) van het Crisiscentrum van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken gelanceerd. Dit nationaal systeem voor noodplanning en crisisbeheer vervangt OSR en heeft als doel om onderlinge samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de hulpdiensten en de betrokken overheden te bevorderen. Het portaal is toegankelijk voor alle actoren binnen noodplanning en crisisbeheer, van gemeentelijk tot nationaal niveau. ICMS biedt diverse modules aan die het uitwisselen van informatie stimuleren:

- Een geactualiseerde databank. Het portaal omvat alle contacten en de contactgegevens van infrastructuren (scholen, ziekenhuizen, evacuatiecentra, ...) die nuttig zijn voor noodplanning en crisisbeheer.
- Een bibliotheek met noodplannen. Het portaal beoogt alle noodplannen van de overheden te bundelen.
- Een oefeningbeheersysteem. Het portaal laat toe om oefeningen te plannen en alle bijhorende documenten te verzamelen.
- Een numerieke bibliotheek. Deze bibliotheek verzamelt alle wetteksten en teksten in het kader van een bepaald risico. Als zich een noodsituatie voordoet, biedt ICMS ook volgende tools om de verschillende hulpdiensten en overheden te ondersteunen in de afhandeling ervan.

- Logboeken. Om tijdens crisissituaties de onderlinge communicatie tussen de verschillende actoren in noodplanning te bevorderen, biedt ICMS verschillende logboeken aan:
  - \* een multidisciplinair, gemeenschappelijk logboek
  - \* monodisciplinaire logboeken, die de uitwisseling van meer technische of vertrouwelijke informatie mogelijk maken.
- Een editor van SITREP's. Deze tool biedt de mogelijkheid om een duidelijk situatierapport op een gegeven moment te delen, ongeacht of dit naar andere ICMS-gebruikers of naar externe partners toe is.
- Een dynamische cartografie. Het gebruikte kaartmateriaal en de daaraan verbonden tools maken het mogelijk om tijdens een crisissituatie een visuele weergave te maken van het incident.
- Andere functionaliteiten. Daarnaast beschikt ICMS over een stand van zaken van de bedden capaciteit van ziekenhuizen, een geactualiseerd weerbericht van het terrein, een beveiligde chatruimte, ...

### **BE-Alert**

In de noodplanning en het crisisbeheer wordt de verantwoordelijkheid voor de alarmering en informatie toevertrouwd aan de bevoegde overheid (burgemeester, gouverneur, minister). Zo snel mogelijk de veiligheid en gezondheid van de bevolking, betrokken bij een noodsituatie, waarborgen is de eerste opdracht van de noodplanning. De bevolking moet tijdig, en zo duidelijk en efficiënt mogelijk gealarmeerd worden, zodat eenieder op



de juiste manier kan reageren en, in voorkomend geval, de aanbevolen handelingen kan stellen (bv. ramen en deuren sluiten, schuilen of evacueren). Burgers kunnen gealarmeerd worden via (sociale) media, de hulpdiensten aanwezig op het terrein en – sinds juni 2017 – BE-Alert.

BE-Alert is een beveiligd webplatform waarmee informatie rechtstreeks via sms, gesproken bericht of e-mail verstuurd wordt.

Een gemeente die intekende op BE-Alert kan op twee manieren haar bevolking verwittigen. Enerzijds kan er een bericht verstuurd worden naar inwoners die zich voorafgaandelijk hebben geregistreerd. Om via deze weg zo veel mogelijk inwoners te bereiken, is het noodzakelijk om mensen aan te sporen zich in te schrijven. Dit kan snel en eenvoudig op [be-alert.be](http://be-alert.be). Anderzijds bevat Be-Alert de mogelijkheid om gelokaliseerde berichten te versturen (i.e. Alert-SMS) en zo iedereen die zich in de buurt van een noodsituatie bevindt (naast inwoners, ook pendelaars, passanten, toeristen,...) te alarmeren op basis van alle actieve mobiele toestellen in een bepaalde zone.

Daarnaast bevat BE-Alert ook een BIN-module. Inwoners die aangesloten zijn bij een buurtinformatienetwerk (BIN) zullen bij politionele situaties via BE-Alert gewaarschuwd worden zodat zij extra waakzaam kunnen zijn. Deze module is echter geen noodstelsel.

Om burgers die geconfronteerd worden met risico's en noodsituaties zo goed mogelijk bij te staan, is de kwaliteit, de snelheid en de efficiëntie van de crisiscommunicatie van kapitaal belang en dit van bij de eerste alarmering en via geüpdatete informatie.

Mocht uw gemeente nog niet zijn aangesloten op BE-Alert, doe dat dan zo snel mogelijk. En moedig al uw inwoners gericht aan om zich zo snel als mogelijk te registreren. Goede informatie kan het verschil maken.

## 7. De rol van de burgemeester in Preventie en Samenwerking

Alle inwoners vinden het belangrijk om in een veilige gemeente te wonen. Als burgemeester heeft u een belangrijke invloed op het veiligheidsbeleid. Vanzelfsprekend moet u uw eigen bevoegdheden op het vlak van politieele veiligheid optimaal uitoefenen. Door goede samenwerking met collega's en partners bereikt u vaak nog meer. Preventie, voorkomen, is het uitgangspunt.

### A. De strijd tegen woninginbraken

Woninginbraken komen helaas voor in elke gemeente en in elke wijk. Woninginbraken en diefstallen in woningen zijn het onveiligheidsfenomeen dat de meeste mensen het diepst raakt. Samen met de politie kan u zeer veel doen op het vlak van preventie.

#### a. Diefstalpreventieadvies

Zo kan u investeren in diefstalpreventieadviseurs en mensen stimuleren om een diefstalpreventieadvies aan te vragen. Burgers zijn zich er meestal niet van bewust dat hun woning niet op de juiste manier beveiligd is. Daarom kunnen zij een beroep doen op een diefstalpreventieadviseur. Een diefstalpreventieadviseur werkt voor de gemeente of de lokale politie en geeft gratis advies op maat over de inbraakveiligheid van een woning.

Laat de dienst stedenbouwkundige vergunning diefstalpreventieadvies aanraden. Hoe vroeger een diefstalpreventieadviseur betrokken is, hoe goedkoper de inbraakveilige maatregelen zijn. Zelfs op een bouwplan is er al een advies mogelijk. Dit is zelfs aan te raden omdat dit dure aanpassingen aan de woning na het bouwen vermijdt.

### **b. Aandacht voor de organisatie van de ruimtelijke omgeving: CPTED**

Crime prevention through environmental design (CPTED) heeft tot doel een specifiek gebied (stad, dorp, buurt, gebouw, ruimte, straten, parken) zo te plannen, ontwerpen, gebruiken en beheren dat gebruikers zich veilig voelen en er minder incidenten, zoals criminaliteit, geweld en overlast voorkomen. CPTED is een multidisciplinair proces waardoor ongewenst gedrag geen kans krijgt en gewenst gedrag juist gestimuleerd wordt.

Naast esthetische en financiële aspecten, ook het principe van CPTED opnemen in uw beslissing over de (her-)inrichting van publieke gebouwen en openbare ruimte, loont. Het is belangrijk om CPTED toe te passen in de planningsfase van een nieuw gebouw of ruimte. Stimuleer daarom de samenwerking tussen de preventiediensten en de groendienst, afvalintercommunales en de inrichters van de openbare ruimte. De burgers zullen zich veiliger voelen en de overlast vermindert.

### **c. Buurtinformatienetwerken(BIN's)**

Zoals genoegzaam bekend is een BIN een samenwerkingsverband tussen een buurt, de lokale politie en het lokaal bestuur dat de veiligheid en de leefbaarheid in een buurt verhoogt.

Een BIN motiveert enerzijds burgers om abnormale feiten, gedragingen, personen, ... onmiddellijk te melden aan de politie, die de taak heeft om hierop gepast te reageren.

Omgekeerd kan de politie ook informatie vragen aan de BIN-leden, zoals: "Heeft u een verdachte persoon of auto gezien? Meld het ons!". Het helpt woninginbraken voorkomen. Een positief neveneffect is dat de BIN-leden bewuster bezig zijn met een veilige en mooie omgeving. BIN's stimuleren is dus wijs. Nuttig om te weten: provincie Antwerpen is goed voor nagenoeg de helft van alle BIN's in België.

### **d. 1 dag niet**

'1 dag niet' is de nationale actieweek tegen woninginbraken. Tijdens deze week gaan gemeenten, politiezones, burgers, buurtinformatienetwerken, ... samen de strijd aan tegen woninginbraken door allerlei initiatieven tegen woninginbraken op touw te zetten. Het is de ideale gelegenheid om burgers te sensibiliseren rond inbraakpreventie en om langdurige samenwerkingsverbanden met actieve burgers op te bouwen.

### **e. Certificaat Inbraakveilig**

Het 'Certificaat Inbraakveilig' refereert aan een coherent geheel van hang- en sluitwerk dat woningen beter bestand maakt tegen inbraken. Zodra een woning voldoet aan de eisen, kan de bewoner zijn Certificaat zichtbaar aan de woning aanbrengen. Dankzij deze eisen verlengt de tijd om een woning binnen te dringen aanzienlijk. Potentiële inbrekers zien dan meestal af van een poging tot inbraak. En dat blijkt zeer effectief. Nederland werkt al meer dan 20 jaar met dit preventie-instrument. De kans op een geslaagde inbraak in een huis met het keurmerk ligt er gemiddeld 50% lager dan in een woning zonder. Het verschil loopt op tot 90% voor woningen met stevig hang- en -sluitwerk. Om de gemeenten en politiezones te ondersteunen bij de opstart van het Certificaat Inbraakveilig voorzien wij in een starterspakket met gevelplaatjes, stickers en brochures.

### **f. Samenwerking met politie**

De strijd tegen woninginbraken is vaak erg technisch. Centraal staan o.m.: sporenopname en -vergelijking; snelheid van politieoptreden; detectie en identificatie van daders en verdachten; snel verzamelen, verwerken en aanwenden van informatie... Essentieel in uw beleid tegen woninginbraken is een ver doorgedreven samenwerking tussen politiezones en -diensten: gezamenlijke acties in geteisterde wijken, optimale aansturing van

interventiepatrouilles, gezamenlijk beheer van data inzake woninginbraken, opzetten van bovenzonale detectiesystemen/gezamenlijke inzet en aankoop van ANPR-camera's, (Automatic Number Plate Recognition), gebruik van eenvormige afhandelingsstandaarden,...

Als burgemeester kunt u echt het verschil maken door:

1. Aanvullend op het gerechtelijk beleid te werken met bestuurlijke maatregelen.
2. Over een stevig inzicht te beschikken in de complexiteit van de gerechtelijke aanpak.
3. Als partner van politie en parket een vuist te maken tegen fenomenen als diefstal in woningen.

---

Meer info:

Sophie Van Ostaeyen

Politionele samenwerking en preventie

Federale diensten van de gouverneur van Antwerpen

[preventie.politie@FDGantwerpen.be](mailto:preventie.politie@FDGantwerpen.be)

T 03 204 03 32

<https://www.certificaatinbraakveilig.be/>

<https://www.1dagniet.be/>

<https://www.besafe.be/nl/veiligheidsthemas/buurtinformatienetwerk>

<http://kce-bin-plp.be/>

<https://www.cathyberx.be/taken-en-bevoegdheden/veiligheid/1dagniet--nationale-actie-tegen-woninginbraken/inbraakpreventie-bij-woningbouw--een-leidraad-voor-bouwheren--ar.html>

## B. Burenbemiddeling

Burenhinder en- overlast is een van de meest voorkomende klachten of ergernissen van burgers. Vaak gaat het over geluidsoverlast of overhangende takken. Een burenruzie die onschuldig begint, loopt wel eens uit de hand. Dit tast het veiligheidsgevoel van de inwoners van uw gemeente aan. Start daarom een dienst burenbemiddeling op en/of werk samen met omliggende gemeenten om in een dienst burenbemiddeling te voorzien. Zo hoeft uw gemeente niet alles zelf te ontwikkelen en werkt u efficiënt.

Het unieke aan burenbemiddeling is bovendien dat burgerparticipatie centraal staat. De burenbemiddelaars zijn vrijwilligers uit de eigen gemeente of streek. Getrainde bemiddelaars helpen ruziënde burens om het contact te herstellen en oplossingen te bedenken voor hun conflict. Wij bieden minimum één keer per jaar een gratis opleiding tot vrijwillige burenbemiddelaar aan.

---

Meer info:

Sophie Van Ostaeyen

Politionele samenwerking en preventie

Federale diensten van de gouverneur van Antwerpen

preventie.politie@FDGantwerpen.be

T 03 204 03 32

<https://www.besafe.be/nl/veiligheidsthemas/burenbemiddeling/bemiddeling-bij-buurtconflicten>



## C. Handhavingsweek zwerfvuil

Rondslingerend zwerfvuil en sluikestorten blijven een storend en hardnekkig probleem in Vlaanderen en ook in onze provincie. Straten en buurten ogen vuil, opruimen kost geld en vergt heel wat middelen, tijd en inzet van mensen. Bovendien veroorzaakt rondslingerend afval ernstige milieuproblemen die mensen irriteren.

Ondersteun daarom de handhavingsweek zwerfvuil en sluikestorten. Tijdens die week zorgen we voor extra sensibilisering. Meer nog dan anders worden sluikestorters en zij die zwerfvuil achterlaten aangesproken op hun asociaal gedrag en beboet. Zij die het goede voorbeeld geven, worden symbolisch beloond.

---

Meer info:  
Sophie Van Ostaeyen  
Politie en preventie  
Federale diensten van de gouverneur van Antwerpen  
preventie.politie@FDGantwerpen.be  
T 03 204 03 32  
<http://mooimakers.be/week-van-de-handhaving>

## 8. Verkeersveiligheid

ZERO, nul, geen doden en zwaargewonden in en door het (Antwerps) verkeer, blijft mijn belangrijkste missie. Een veilige gemeente/provincie is bovenal ook een **verkeersveilige gemeente/provincie**. In samenwerking met de lokale politiezones, VIAS en de deputatie van de provincie besteed ik bijzonder veel aandacht aan het organiseren en het stimuleren van diverse acties aangaande verkeersveiligheid. En daarvoor is de steun van en de samenwerking met onze gemeenten en politiezones cruciaal.

### A. WODCA

**Weekendongevallen Door Controles Aanpakken (WODCA)** is in onze provincie het bekendste initiatief inzake verkeersveiligheid. Alcohol en drugs, overdreven snelheid, afleiding en vermoeidheid zijn de belangrijkste oorzaken bij weekendongevallen. Vooral jonge mensen zijn hiervan het slachtoffer. Al bijna 25 jaar pakken we in provincie Antwerpen weekendongevallen aan door zeer intensieve controles. Elk weekend zijn er over de hele provincie gemiddeld 140 politiemensen op de been met dat doel voor ogen.

Hoe groter de pakkans, hoe minder chauffeurs het risico nemen om onder invloed te rijden. Daarom blijft de boodschap: alleen wie nuchter is, is echt zeker. Tenminste, als eenieder zich bovendien houdt aan de

snelheidsbeperkingen en het smartphoneverbod en niet met de auto rijdt als hij/zij erg vermoeid is. Sensibiliseren en informeren dragen bij tot veiliger verkeer. Dra zullen we ons ook meer concentreren op nieuwe uitdagingen zoals toenemende fietsongevallen op de weg naar en van het werk in het bijzonder door het toenemend gebruik van bijv. speed pedelecs.

## B. ZERO

Doden en zwaargewonden in en door het verkeer blijft, zoals gezegd, één van mijn grootste zorgen en aandachtspunten. Samen met het provinciebestuur en mijn federale dienst lanceerde ik het project 'Verkeersveilige gemeente'. Met de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) en Ouders van Verongelukte Kinderen (OVK vzw) als partners, boden we dit jaar 16 gemeenten een intensieve verkeerscoaching aan.

Op basis van een zelfevaluatie van de gemeenten en politiezone peilden we hoe deze gemeente scoorde op verkeersveiligheid. De zelfscan als start van een integrale aanpak met nog een plaatsbezoek en een diepgaand overleg met vele actoren, leidden tot een onderbouwd actieplan. Het actieplan is opgebouwd rond de 5 aspecten van verkeersveiligheid: educatie, handhaving, betrokkenheid, infrastructuur en evaluatie. Alle 16 gemeenten beschikken nu over een actieplan verkeersveiligheid.

De provincie Antwerpen en de federale diensten van de gouverneur ondersteunen gemeenten bij de uitvoering van dit plan. Een gemeente kan het 'ZERO-label Verkeersveilige gemeente' behalen als verkeersveiligheid volledig ingebed is in het bestuur en in de diensten van haar gemeente en in de politiezone. Daaruit blijkt een duidelijke visie en verschillende acties ter verbetering van de verkeersveiligheid op het grondgebied. Provincie Antwerpen en de federale diensten van de gouverneur bieden expertise aan om de gemeenten daarbij maximaal te ondersteunen. We maken de acties in het verkeersveiligheidsactieplan concreet en meetbaar, evalueren de snelheids- en ongevallencijfers en optimaliseren de samenwerking tussen politie en gemeente.

In het traject dat we tot hiertoe doorliepen, kwamen belangrijke werkpunten en goede praktijkvoorbeelden naar boven, die in elke gemeente van belang zijn. Een mobiliteitsambtenaar in de gemeente is een grote meerwaarde: voor een systematisch beleid is het handig als één persoon binnen de gemeente de thematiek opvolgt en coördineert. Vakkennis op ambtelijk en politiek niveau geven een correcte invulling aan mobiliteitskeuzes en beslissingen. Een overkoepelende visie op korte, middellange en lange termijn draagt substantieel bij tot verkeersveiligheid. Samenwerking met buurgemeenten, het Vlaamse Gewest en de federale overheid (speekselanalyse, databank rijbewijzen, wegcode), andere beleidsdomeinen, burgers, scholen, politie

en actieve actoren in de gemeente moedigen we aan met het oog op informatie-uitwisseling, gemeentegrensoverschrijdende expertisedeling, creatie van draagvlak voor gezamenlijke visies en beslissingen. Moeilijke of onpopulaire acties die bijdragen aan de verkeersveiligheid kunnen zo makkelijker worden opgenomen.

Jaarlijks starten we voortaan met 10 extra gemeenten, om uiteindelijk heel de provincie Antwerpen te betrekken in het project Verkeersveilige gemeente. Mijn doel: **ZERO, nul doden en zwaargewonden in en door het verkeer in de provincie Antwerpen tegen 2030, maar liefst veel sneller, realiseren.**

---

Meer info:

Cathy Berx - Gouverneur  
cathy.berx@provincieantwerpen.be  
T 03 240 50 60 | GSM 0486 58 41 47

Katrijn Van Beek  
Provinciebestuur Antwerpen  
Dienst Mobiliteit - Adviseur Verkeersveiligheid  
katrijn.vanbeeck@provincieantwerpen.be  
T 03 240 66 20

Micha Vanobbergen  
Federale Diensten van de Gouverneur - Dienst Politie en Preventie assistent  
Micha.Vanobbergen@FDGantwerpen.be  
T 03 204 03 28

## 9. Belangrijke uitdagingen en opportuniteiten voor uw stad/gemeente

### A. Woonwagengedwongen en doortrekkers

Van maart tot en met oktober melden zich geregeld caravans met gezinnen die een tiental dagen in uw gemeente willen verblijven. Hoe gaat u hier het best mee om?

In Vlaanderen gaat het jaarlijks om zo'n duizend gezinnen. Traditionele rondtrekkenden zijn doorgaans Roms, Manoesjen, Voyageurs, of ook Ierse travellers,...

Ze reizen met caravans of mobilhomes, in groeps- en/of familieverband en beogen een 'tijdelijk verblijf' van enkele weken of dagen. Woonwagengedwongen hebben het recht om volgens hun tradities in een mobiele woning te reizen (cfr. de Vlaamse Wooncode: de Vlaamse Wooncode beschouwt de woonwagen als 'een woongelegenheden, gekenmerkt door flexibiliteit en verplaatsbaarheid, bestemd voor permanente en niet-recreatieve bewoning').

## Wat is de taak van de gemeente en hoe organiseert u dit praktisch?

### a. Wees voorbereid

Gouverneurs kregen van Vlaams Minister Homans de opdracht om in deze een coördinatierol op te nemen, op vraag van de gemeenten.

Maak vooraf met uw bestuur beleidskeuzes over de opvang van rondtrekkenden, het liefst in overleg met de buurgemeenten en de provincie. De provincie Antwerpen ondersteunt de gemeenten daarbij. Waar zijn er mogelijkheden (locatie), wat kan en wat niet (de verblijfsduur, afvalbeheer, drinkwater en sanitair, politiecontrole (opmaak van model van politiecodex), brandveiligheid, medische diensten), hoe en met wie communiceer je (informeer de rondtrekkenden over de genomen beleidskeuzes en maak met hen duidelijke afspraken)?

Het is raadzaam dat elke gemeente een pleisterplaats aanduidt zonder deze publiek te communiceren waar rondtrekkenden enkele dagen kunnen verblijven.

### b. Leg een procedure vast

Wat doet u wanneer een groep toekomt in uw gemeente? U neemt de regels daarover best op in een gemeentelijke verordening. Ze kunnen gaan over plaats en duur van verblijf, samenstelling van de groep en contactpersoon,

eventuele vergoeding en waarborg, drinkwater, sanitair, afval, maatregelen voor wie de afspraken niet naleeft.

### **Wie ziet toe op de naleving?**

De eigenaar van het (privé-)terrein of een personeelslid van de gemeente. Voor openbare orde, veiligheid en hygiëne bent u als burgemeester bevoegd.

### **c. Stel een contactpersoon aan voor zowel rondtrekkenden als omwonenden**

In de praktijk is dat een persoon per gemeente met een duidelijk mandaat, die de procedures kent en op de hoogte is van het woon- en veiligheidsbeleid van de gemeente.

### **d. Blijf beschikbaar voor omwonenden**

Inwoners willen weten wat de impact op hun eigen leven en huis is. Zodra rondtrekkenden zich aandienen en/of eventueel vooraf, overlegt u best met omwonenden. Communiceer duidelijk en correct over de maximale duurtijd van het verblijf en de omkaderende (veiligheids)maatregelen.

---

Meer info:  
Liesbet Tilsley  
Team Wonen  
liesbet.tilsley@provincieantwerpen.be  
T 03 240 56 25



## B. Orgaandonatie

“Eigenlijk is de schenking van organen of weefsels, waarin de wet automatisch voorziet bij het overlijden van een persoon, een concrete manier om solidariteit te organiseren ten opzichte van mensen die lijden. Het orgaan van een overledene kan andermans leven redden”<sup>1</sup> en/of diens levenskwaliteit aanzienlijk verhogen.

Wij blijven burgemeesters vragen om hun inwoners te sensibiliseren en zich als orgaandonor te laten registreren. Burgemeester, moedig uw inwoners aan om zich expliciet te registreren als donor. Zodra ze dat doen, kunnen familieleden zich niet meer verzetten tegen het wegnemen van organen bij het overleden familielid dat zich expliciet als donor liet registreren. Registratie is kosteloos en herroepbaar.

Iedereen kan daarvoor een beroep doen op het formulier dat te vinden is op: <https://www.belgium.be/nl/gezondheid/gezondheidszorg/orgaan- en bloeddonatie>

---

<sup>1</sup> Christine van Broeckhoven ‘Brein en branie Een pionier in Alzheimer’. Uitg. Olympus, 2008, p.44.

## C. Gezondheid en eerste hulp bij hartfalen

Steden en gemeenten, maar ook bedrijven en scholen kunnen zich, met de hulp van het Rode Kruis, engageren om een hartveilige stad, gemeente, bedrijf of school te worden. Hartveilig zijn betekent de overlevingskans van een slachtoffer bij een hartstilstand én de hulpcapaciteit van de bevolking vergroten. Dit kan door zoveel als mogelijk automatische externe defibrillatoren (AED's) te plaatsen in steden, gemeenten, bedrijven, sportinfrastructuur, organisaties en zoveel als mogelijk mensen te informeren en op te leiden in reanimatie en het gebruik van AED's. In België krijgen elke dag bijna 30 mensen een hartstilstand buiten het ziekenhuis. Slechts 7% overleeft. Wordt een slachtoffer binnen de eerste 3 tot 4 minuten gereanimeerd en krijgt het een stroomstoot toegediend met een AED dan heeft, het nog 70% kans om te overleven. In Vlaanderen zijn er nog steeds veel te weinig mensen die kunnen reanimeren. Bovendien mag iedereen een AED gebruiken. Het toestel begeleidt je bij de reanimatie, geeft enkel een stroomstoot als dat echt nodig is, en is bijgevolg volkomen veilig.

In heel wat provinciale instellingen en ook in gemeenten worden **AED-toestellen** (Automatische Externe Defibrillatoren) geplaatst. Gemeentepersoneel en burgers aanmoedigen om een opleiding te volgen, zodat ze reanimatietechnieken en het gebruik van de defibrillator onder de knie hebben, kan het verschil maken tussen leven en dood.

---

Meer info:  
<http://hartveilig.rodekruis.be/>

## D. Duidelijke huisnummers, ook in uw stad/gemeente

Duidelijke en vanaf de openbare weg zichtbare huisnummers besparen veel tijd in noodsituaties. Leesbare huisnummers zijn immers van levensbelang! Geef je huisnummer de aandacht die het verdient. Bekijk het ook eens kritisch vanuit je wagen vanop straat, zoals de brandweer dat zou doen. Kan je het meteen zien? Is het goed leesbaar? Als dat niet zo is, pas het dan dadelijk aan!

Als gemeentebestuur kan u de hulpverlening aan uw burgers ook verbeteren door een aantal relatief eenvoudige ingrepen:

- Geef uw inwoners de raad om gebruik te maken van duidelijk leesbare huisnummers, bij voorkeur reflecterende, of verdeel zelf huisnummerplaatjes aan uw burgers;
- Vermeld huisnummers op de staatnaamborden van lange straten of in wijken, zodat het eenvoudiger is voor iedereen om de weg te vinden.

## E. Wist-je-datjes

- Het is wettelijk verplicht om uw officiële huisnummer goed zichtbaar op te hangen.
- Indien u op een moeilijk bereikbare plaats woont en u belt het nummer 112, meld dit dan zeker al tijdens uw oproep.
- Uiteraard helpt u ook andere hulpdiensten door uw huisnummer duidelijk zichtbaar te bevestigen.

## 10. Uitgeleide

Met deze brochure heb ik getracht enkele handige aandachtspunten te bundelen die u kunnen helpen bij het uitoefenen van uw mooie ambt. Als burgemeester kan u immers concrete, tastbare projecten realiseren, nieuwe initiatieven nemen en mensen, verenigingen en ondernemingen ondersteunen in het waarmaken van hun dromen en ambities. Dit vraagt natuurlijk heel wat inzet, werk, doorzettingsvermogen, en vooral ook enthousiasme. Gelukkig staat u er niet alleen voor. Een gemeente of stad besturen doet u samen met het schepencollege en de gemeenteraad, met uw medewerkers, administratie, brandweer, politie, de bevolking... Doe zo nodig ook een beroep op de provincie, op mij of op mijn medewerkers en diensten. Uiteraard staan we open voor suggesties en willen we ertoe bijdragen dat goede praktijken uitgewisseld en gedeeld worden. Ik kijk alvast uit naar uw (actieve) deelname aan het burgemeesteroverleg, naar fijne en boeiende ontmoetingen en naar een constructieve, vlotte samenwerking.

Vriendelijke groet,  
Cathy Berx  
Gouverneur provincie Antwerpen

## Nuttige contactgegevens

---

Cathy Berx – gouverneur  
cathy.berx@provincieantwerpen.be  
T 03 240 50 60 | GSM 0486 58 41 47

Bram Abrams – Arrondissementscommissaris  
bram.abrams@provincieantwerpen.be  
T 03 240 50 23 | GSM 0473 65 77 72

Hans Ides – kabinetschef gouverneur  
hans.ides@provincieantwerpen.be  
T 03 240 50 45 | GSM 0476 55 09 63

Gerd Van Cauwenberghe  
Federale Diensten Gouverneur Antwerpen | Directeur noodplanning  
Gerd.VanCauwenberghe@FDGantwerpen.be  
T 0476 76 40 72

Dr. Winne Haenen  
Federaal gezondheidsinspecteur  
Cel Federale Gezondheidsinspectie Antwerpen DGGS - Gezondheidszorg  
Provinciale Geneeskundige Commissie Antwerpen Dienst Dringende  
Geneeskundige Hulpverlening  
Pelikaanstraat, 2e verdieping  
2018 Antwerpen  
T 02 524 78 50

HCP Luc Vanlouwe  
Verbindingsofficier politie bij de federale diensten van de gouverneur  
Luc.vanlouwe@FDGantwerpen.be  
T 03 204 03 29

An Van Mieghem  
Commissaris van politie bij de federale diensten van de gouverneur  
An.vanmieghem@FDGantwerpen.be  
T 03 204 03 30

Sophie Van Ostaeyen  
Positionele samenwerking en preventie  
Federale diensten van de gouverneur van Antwerpen  
preventie.politie@FDGantwerpen.be  
T 03 204 03 32

---





